

Bo Rothstein tror att coronakrisen kommer att påverka den svenska självbilden. Bild: Anders Hofgren

Bo Rothstein: Coronakrisen är ett sammanbrott för den svenska modellen

Kulturdebatt • Efter coronapandemin kommer det knappast gå att fortsatt framhäva bilden av Sverige som ordningens, trygghetens och humanitetens hemvist på jorden. Det skriver Bo Rothstein, professor i Statsvetenskap vid Göteborgs universitet.

Det här är en debattartikel. Syftet med texten är att påverka och åsikterna är skribentens egna.

ANNONS

Bo Rothstein

🕒 05:00 - 18 maj, 2020

LÄS MER: [Att lita på varandra kan begränsa pandemin](#)

Idag den 13 maj när detta skrivs, är Sverige det land i Europa där flest människor i förhållande till folkmängden har rapporterats som avlidna till följd av coronaviruset. Statistiken är förvisso inte perfekt, men det ser ut som att medan de flesta andra länder i Europa sedan ett par veckor har ett kraftigt sjunkande antal avlidna per dag så ligger Sverige stabilt högt.

Tidigare hårt drabbade länder som Belgien, Spanien och Italien ligger i nuläget bättre till än Sverige, för att inte tala om Tyskland och våra nordiska grannländer. Sverige, denna trygghetens, humanitetens, pragmatismens, ärlighetens, välfärdens, tillitens, ordningens och den rationella politikens hemort på jorden är nu vad gäller sannolikheten att avlida till följd av denna pandemi det farligaste landet att befinna sig i Europa. Man kan jämföra med regionerna i södra Italien, t ex Kalabrien, Apulien och Sicilien, kända för sin irrationella politik, djupa misstro mellan människor, relativa fattigdom och svårartade korruption. Med tillsammans ungefär samma invånarantal som Sverige hade de idag den 13 maj sammanlagt bara sex avlidna vilket skall jämföras med Sveriges etthundrafyrtiosju. Ser man till de totala siffrorna har Sverige under denna tid har Sverige nästan ett fem gånger så högt dödstal som dessa regioner i södra Italien. Jämför man med stockholmsregionen blir skillnaden tiofaldig.

ANNONS

Vad är det som gått så fel i vårt annars så välordnade land? Många har hävdad att vi skulle ha haft mera restriktioner. Men många av de länder som har tillämpat en sådan regim har klarat sig sämre än Sverige. Överhuvudtaget finns det inte mycket som talar för att den nationella restriktionspolitiken spelat så stor roll eftersom vi då inte skulle ha fått de enormt stora variationerna inom länder (inte minst inom Italien) vad gäller antalet avlidna. Vad vi ser är istället ett sammanbrott av ”den svenska modellen” på några områden.

Det första är inom den epidemiologiska forskningen. Motsättningarna mellan de olika lägren inom denna disciplin förefaller avgrundsdjupa. Jag har inte anledning att ta ställning till vilket av de båda lägren som har rätt, men jag trodde aldrig jag skulle uppleva att man inom ett etablerat medicinsk forskningsområde skulle se något som detta. Istället för ett ordnat och sansat vetenskapligt samtal byggt på en gemensam syn på vad som skall räknas som ”god forskning” har vi sett förolämpningarna och misstänkliggörandet hagla.

”

Det kommer knappast gå att fortsatt framhäva bilden av Sverige som ordningens, trygghetens och humanitetens hemvist på jorden.

Den andra genomklappningen handlar förmodligen om äldreomsorgen. Den svenska välfärdstaten har i den internationella samhällsvetenskapliga forskningen stått som modell för det mest omfattande sociala trygghetssystem som världen har skådat. Otaliga jämförande studier, där också undertecknad i någon mån bidragit, har pekat på den

Vad som nu visar sig ha skett inom den svenska äldreomsorgen raserar i ett slag allt detta. Man har inte utbildat personalen och man har inte försett dem med nödvändig skyddsutrustning. Till detta kommer att man haft många tillfälligt timanställda som inte haft sjukförsäkring och som därmed ofta kan ha ansett sig inte haft råd att stanna hemma även om man haft sjukdomssymptom.

Erik Salaneck, ansvarig läkare för smittskyddsarbetet på Akademiska sjukhuset i Uppsala skröder inte orden: ”Vi hade månader på oss att förbereda oss, men myndigheterna ägnade sig åt att säga ’det här är lugnt, det här kommer inte hit’. Istället för att öka beredskapen. Jag anser att det är ett polisiärt ärende. Det är så oansvarigt – och det har lett till död. Det är dråp som jag anser att de är skyldiga till. För det är så fruktansvärt enkla saker som hade behövts” (Expressen 11 maj).

Coronapandemin orsakar inte bara lidande och död. Frågan är vad den kommer att göra med den svenska självbilden. Det kommer knappast gå att fortsatt framhäva bilden av Sverige som ordningens, trygghetens och humanitetens hemvist på jorden.

Om skribenten:

Bo Rothstein är professor i Statsvetenskap vid Göteborgs universitet.

Fotnot: Statistiken kommer från två olika källor:

<https://www.worldometers.info/coronavirus/#countries> och dels

<https://lab24.ilssole24ore.com/coronavirus/>

Bo Rothstein

Följ

Ämnen i den här artikeln

Sjukvård

Följ

Äldreomsorg

Följ

Mänskliga rättigheter

Följ

Forskning

Följ